00417239

លេខ / No: D268/2

ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
ជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ
Royaume du Cambodge
Nation Religion Roi

Kingdom of Cambodia
Nation Religion King

អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា
Extraordinary Chambers in the Courts of Cambodia
Chambres extraordinaires au sein des Tribunaux cambodgiens

ឯកសារដើម
ORIGINAL DOCUMENT/DOCUMENT ORIGINAL
ថ្ងៃ ខែ ឆ្នាំ ទទួល (Date of receipt/date de reception): 22 / 12 / 2009
ម៉ោង (Time/Heure): 09:00
មន្ត្រីទទួលបន្ទុកសំណុំរឿង /Case File Officer/L'agent chargé du dossier: CA Huy

ការិយាល័យសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត
Office of the Co-Investigating Judges
Bureau des Co-juges d'instruction
លេខសំណុំរឿង: ០០២/១៩-០៩-២០០៧-អ.វ.ត.ក.-ក.ស.ច.ស.

ចំពោះមុខ ៖ ចៅក្រម យូ ប៊ុនឡេង
ចៅក្រម Marcel LEMONDE (ម៉ាសែល ឡឺម៉ុង)

កាលបរិច្ឆេទ៖ ថ្ងៃទី ១៨ ខែ ធ្នូ ឆ្នាំ ២០០៩

ភាសាដើម៖ ខ្មែរ /អង់គ្លេស

ចំណាត់ថ្នាក់ឯកសារ៖ សាធារណៈ

ឯកសារបានថតចម្លងត្រឹមត្រូវតាមច្បាប់ដើម
CERTIFIED COPY/COPIE CERTIFIÉE CONFORME
ថ្ងៃ ខែ ឆ្នាំ នៃការបញ្ជាក់ (Certified Date /Date de certification): 22 / 12 / 2009
មន្ត្រីទទួលបន្ទុកសំណុំរឿង /Case File Officer/L'agent chargé du dossier: CA Huy

ដីកាសម្រេចលើសំណើសុំបំពេញកិច្ចស៊ើបសួរ ទាក់ទិននឹងការរៀបអាពាហ៍ពិពាហ៍ ដោយបង្ខំ និងទំនាក់ទំនងផ្លូវភេទដោយបង្ខំ

សហព្រះរាជអាជ្ញា
អ្នកស្រី ជា លាង
លោក Andrew CAYLEY

ជនត្រូវចោទ
នួន ជា
ខៀវ សំផន
អៀង សារី
កាំង ហ្គេកអ៊ាវ ហៅ ឌុច
អៀង ធីរិទ្ធ

មេធាវីដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី
នី ច័ន្ទឌី ឡោ ជុនធី
គង់ ពិសី ហុង គីមសួន
យុង ផានិត គីម ម៉េងឃី
ម៉ុច សុវណ្ណារី ស៊ិន សុវន
ជេត វណ្ណលី ពេជ អង្គ
Silke STUDZINSKY
Phillipe CANONNE
Elizabeth Rabesandratana
Pierre-Olivier SUR
Mahdev MOHAN
Olivier BAHOUGNE
David BLACKMAN
Martine JACQUIN
Annie DELAHAIE
Fabienne TRUSSES-NAPROUS
Patrick BAUDOIN
Lyma Thuy Nguyen
Marie Guiraud

មេធាវីការពារក្តី
សុន អរុណ Michiel PESTMAN
អាង ឧត្តម Michael G.KARNAVAS
ផាត់ ពៅសៀង Diana ELLIS
ស សូវ៉ាន Jacques VERGES
ការ សាវុត្ថ François ROUX
Marie-Paule CANIZARES

យើង **យូ ប៊ុនឡេង** និង Marcel LEMONDE (ម៉ាសែល ឡឺម៉ុង) សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតនៃអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា ("អ.វ.ត.ក.")

បានឃើញច្បាប់ស្តីពីការបង្កើតអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញ ចុះថ្ងៃទី ២៧ ខែតុលា ឆ្នាំ ២០០៤ ("ច្បាប់ស្តីពី អ.វ.ត.ក")

បានឃើញការបន្តការស៊ើបសួរលើឈ្មោះ **នួន ជា** និង **ជនដទៃ** ដែលត្រូវបានដាក់ឲ្យស្ថិតក្រោមការពិនិត្យលើ**បទឧក្រិដ្ឋប្រឆាំងមនុស្សជាតិ** និង**ការបំពារបំពានធ្ងន់ធ្ងរលើអនុសញ្ញាក្រុងហ្សឺណែវ ចុះថ្ងៃទី ១២ ខែ សីហា ឆ្នាំ ១៩៤៩** បទល្មើសដែលមានចែង និងផ្តន្ទាទោស តាមមាត្រា៥ មាត្រា៦ មាត្រា២៩ (ថ្មី) និងមាត្រា៣៩ (ថ្មី) នៃច្បាប់ស្តីពីការបង្កើត អ.វ.ត.ក.បានឃើញវិធាន ៥៥ នៃវិធានផ្ទៃក្នុងនៃអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញ ("វិធានផ្ទៃក្នុង")

បានឃើញវិធាន ៥៥(១០) នៃវិធានផ្ទៃក្នុងរបស់ អ.វ.ត.ក (វិធានផ្ទៃក្នុង)

បានឃើញដីកាបញ្ជូនរឿងទៅពិនិត្យរបស់សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតចុះថ្ងៃទី ១៣ ខែមីនា ឆ្នាំ ២០០៩ (D146) ("ដីកាបញ្ជូនរឿងទៅពិនិត្យ")

បានឃើញសំណើរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញា សុំពេលវេលាបន្ថែមដើម្បី ឆ្លើយតបទៅនឹងដីកាបញ្ជូនរឿងទៅពិនិត្យ ចុះថ្ងៃទី ១០ ខែមេសា ឆ្នាំ ២០០៩ (D146/1)

បានឃើញដីការបស់សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត ចុះថ្ងៃទី ២១ ខែមេសា ឆ្នាំ ២០០៩ សម្រេចលើសំណើសុំពេលវេលាបន្ថែម (D146/2)

បានឃើញចម្លើយរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញា ចុះថ្ងៃទី ៣០ ខែមេសា ឆ្នាំ ២០០៩ តបចំពោះដីកាបញ្ជូនរឿងទៅពិនិត្យរបស់សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត និងដីកាសន្និដ្ឋានបញ្ជូនរឿងឲ្យស៊ើបសួរបន្ថែម (D146/3)

បានឃើញសំណើលើកទីពីររបស់ដើមបណ្ដឹងរដ្ឋប្បវេណី សុំឱ្យបំពេញកិច្ចស៊ើបសួរ ទាក់ទិននឹងការរៀបអាពាហ៍ពិពាហ៍ដោយបង្ខំ និងទំនាក់ទំនងផ្លូវភេទដោយបង្ខំ ចុះថ្ងៃទី ១៥ ខែកក្កដា ឆ្នាំ ២០០៩ (D188) ("សំណើសុំ")

បានឃើញការឆ្លើយតបរបស់មេធាវីការពារក្ដី អៀង សារី ចុះថ្ងៃទី ១១ ខែសីហា ឆ្នាំ ២០០៩ (D188/3) ("ការឆ្លើយតបរបស់មេធាវីការពារក្ដី អៀង សារី")

បានឃើញការឆ្លើយតបរបស់មេធាវីការពារក្ដី អៀង ធីរិទ្ធ ទាក់ទិននឹងការជំទាស់របស់មេធាវីការពារក្ដី ចំពោះទទ្បីករណ៍ ស្ដីពីយុត្តាធិការដែលបានលើកឡើងនៅក្នុងសំណើសុំលើកទីពីររបស់ដើមបណ្ដឹងរដ្ឋប្បវេណី ចុះថ្ងៃទី ១៦ ខែកញ្ញា ឆ្នាំ ២០០៩ (D188/4) ("ការឆ្លើយតបរបស់មេធាវីការពារក្ដី អៀង ធីរិទ្ធ")

បានឃើញការអនុញ្ញាតបន្ថែម ស្របតាមចម្លើយតបរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញា ចុះថ្ងៃទី ៣០ ខែមេសា ឆ្នាំ ២០០៩ ចំពោះដីកាបញ្ជូនរឿងទៅពិនិត្យរបស់សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត និងដីកាសន្និដ្ឋានបញ្ជូនរឿងឱ្យស៊ើបសួរបន្ថែម ចុះថ្ងៃទី ៥ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ ២០០៩ (D146/4)

បានឃើញសេចក្ដីប្រកាសបន្ថែមរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញា ទាក់ទិននឹងចម្លើយតបចំពោះដីកាបញ្ជូនរឿងទៅពិនិត្យរបស់សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត និងដីកាសន្និដ្ឋានបញ្ជូនរឿងឱ្យស៊ើបសួរបន្ថែម ចុះថ្ងៃទី ២៦ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ ២០០៩ (D146/5)

បានឃើញសំណើលើកទីបួនរបស់ដើមបណ្ដឹងរដ្ឋប្បវេណីសុំឱ្យបំពេញកិច្ចស៊ើបសួរបន្ថែម ទាក់ទិននឹងការរៀបអាពាហ៍ពិពាហ៍ដោយបង្ខំ និងបទឧក្រិដ្ឋទាក់ទិននឹងផ្លូវភេទ ចុះថ្ងៃទី ៤ ខែ ធ្នូ ឆ្នាំ ២០០៩ (D268) ("សំណើសុំបន្ថែម")

ការរំលឹកឡើងវិញអំពីនីតិវិធី

១. នៅថ្ងៃទី ១៣ ខែមីនា ឆ្នាំ ២០០៩ សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតបានធ្វើដីកាបញ្ជូនរឿងទៅពិនិត្យទៅការិយាល័យសហព្រះរាជអាជ្ញា (កសព) ផ្អែកទៅលើពាក្យសុំរបស់ដើមបណ្ដឹងរដ្ឋប្បវេណី ដែលយោងទៅលើអង្គហេតុ ដែលទំនងបង្កើតជាអង្គហេតុថ្មី ស្របតាមវិធាន ៥៥(៣) នៃវិធានផ្ទៃក្នុង ដូចជា ការចោទប្រកាន់ថាមានការកើតឡើងនូវការរៀបអាពាហ៍ពិពាហ៍ដោយបង្ខំ និងទំនាក់ទំនងផ្លូវភេទដោយបង្ខំ[1]។

២. នៅក្នុងការឆ្លើយតបរបស់ខ្លួន ចុះថ្ងៃទី ៣០ ខែមេសា ឆ្នាំ ២០០៩ ក.ស.ព បានស្នើសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត ឱ្យស៊ើបសួរលើការចោទប្រកាន់ពីការរៀបអាពាហ៍ពិពាហ៍ដោយបង្ខំមាននៅក្នុងពាក្យសុំរបស់ដើមបណ្ដឹងរដ្ឋប្បវេណីមួយចំនួន[2] ចំនែកឯពាក្យសុំផ្សេងទៀត ក.ស.ព បានអះអាងថា មិនមានការចោទប្រកាន់អំពីទំនាក់ទំនងផ្លូវភេទដោយបង្ខំទេ ប៉ុន្តែ ក.ស.ព បានចាត់ទុកថាវាជាការរៀបអាពាហ៍ពិពាហ៍ដោយបង្ខំ[3]។ ក.ស.ព ក៏បានស្នើឱ្យសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតឱ្យស៊ើបសួរលើករណីផ្សេងទៀតនៃការរៀបអាពាហ៍ពិពាហ៍ដោយបង្ខំ ដែលបានចោទប្រកាន់ប្រសិនបើវាអាចជួយកំណត់បានពីយុត្តាធិការ ឬទម្រង់នៃការទទួលខុសត្រូវ[4]។ បន្ទាប់មក ក.ស.ព បានបំភ្លឺថា សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត អាចស៊ើបសួរលើករណីរៀបអាពាហ៍ពិពាហ៍ និងទំនាក់ទំនងផ្លូវភេទដោយបង្ខំ ផ្សេងទៀត ដែលខ្លួនយល់ឃើញថា ចាំបាច់[5]។

៣. ពាក្យសុំរបស់ដើមបណ្ដឹងរដ្ឋប្បវេណីមួយរូបដែលបានធ្វើនៅថ្ងៃទី ១៥ ខែកក្កដា ឆ្នាំ ២០០៩ បានអះអាថា ការរៀបអាពាហ៍ពិពាហ៍ដោយបង្ខំ គឺជាបទឧក្រិដ្ឋស្ថិតនៅក្រោមច្បាប់អន្តរជាតិហើយថា ការរៀបអាពាហ៍ពិពាហ៍ដោយបង្ខំ អាចត្រូវបានចាត់ទុក ដូចជាបទឧក្រិដ្ឋប្រឆាំងនឹងមនុស្សជាតិនៃអំពើអមនុស្សធម៌ផ្សេងទៀត ការរំលោភផ្លូវភេទ ការធ្វើឱ្យទៅជាទាសករ ឬការមានគភ៌ដោយបង្ខំ[6]។ ដើមបណ្ដឹងរដ្ឋប្បវេណី បានស្នើថាការកំណត់បទឧក្រិដ្ឋទាំងនេះ ត្រូវតែ

---

[1] D146 ទំព័រ ២។

[2] D146/3 កថា. ២។

[3] D146/3 កថា. ៣-៥។

[4] D146/3 កថា. ៦។

[5] D146/4, ដូចបានបកស្រាយរួចហើយទាក់ទិននឹងការកំណត់បទល្មើសដែលអាចមាន ចំពោះបទឧក្រិដ្ឋប្រឆាំងនឹងមនុស្សជាតិ ដែលពាក់ព័ន្ធនឹងការរំលោភផ្លូវភេទ និងអំពើអមនុស្សធម៌ផ្សេងទៀត (D146/5 កថា. ៣)។

[6] D188 កថា. ៥-២៩។

ធ្វើការស៊ើបសួរ និងបានផ្តល់បញ្ជីឈ្មោះបុគ្គលដែលត្រូវស្តាប់ចម្លើយ[7]។ នៅក្នុងសំណើសុំបន្ថែម ចុះថ្ងៃទី ៤ ខែធ្នូ ឆ្នាំ ២០០៩ ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី បានដាក់បន្ថែមនូវឈ្មោះអ្នកដែលត្រូវស្តាប់ចម្លើយ[8] និងបានផ្តល់ឈ្មោះមនុស្សបីនាក់សម្រាប់ជាការពិចារណាក្នុងជ្រើសរើសធ្វើជាអ្នកជំនាញ[9]។ សំណើសុំបន្ថែមរបស់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី ក៏បានស្នើសុំឱ្យមានការស្តាប់ចម្លើយដែលធ្វើឡើងដោយអ្នកស៊ើបអង្កេតជាស្ត្រី ដែលទទួលបានការបណ្តុះបណ្តាលពីបញ្ហាយ៉េនឌ័ និងអ្នកបកប្រែ ដែលទទួលបានការបណ្តុះបណ្តាលពីបញ្ហាយ៉េនឌ័ ផងដែរ[10]។

៤. ការឆ្លើយតបរបស់មេធាវីការពារក្តី អៀង សារី ចុះថ្ងៃទី ១១ ខែសីហា ឆ្នាំ ២០០៩ បានអះអាងថា ការឆ្លើយតបរបស់ ក.ស.ព ចុះថ្ងៃទី ៣០ ខែមេសា ឆ្នាំ ២០០៩ បានស្នើឱ្យសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតយោងតែទៅលើបញ្ជីឈ្មោះមនុស្សដែលមាននៅក្នុងសំណើសុំប៉ុណ្ណោះ[11] និងថា ការលើកឡើងរបស់ ក.ស.ព ពីបញ្ហាស៊ើបសួរ ដើម្បីបញ្ជាក់ពីយុត្តាធិការ ឬទម្រង់នៃការទទួលខុសត្រូវ គឺមានលក្ខណៈស្រពិចស្រពិលដែលមិនអាចទទួលយកបាន[12]។ លើសពីនេះទៀត មេធាវីការពារក្តី អៀង សារី បានអះអាងថា មិនឃើញមានមូលដ្ឋានច្បាប់ណាមួយរបស់ អ.វ.ត.ក ដែលអាចអនុវត្តបានសម្រាប់ករណីរៀបអាពាហ៍ពិពាហ៍ដោយបង្ខំទេ[13]។

៥. ការឆ្លើយតបរបស់មេធាវីការពារក្តី អៀង សារី ចុះថ្ងៃទី ១៦ ខែកញ្ញា ឆ្នាំ ២០០៩ បានអះអាងថា មិនមានយុត្តាធិការណាមួយដែលគ្របដណ្តប់លើបទឧក្រិដ្ឋដែលបានចោទប្រកាន់ទាំងនេះទេ ប៉ុន្តែ ខ្លួនគិតថា "វាមិនមែនជាពេលវេលាសមស្របសម្រាប់មេធាវីការពារក្តីឆ្លើយតបលើបញ្ហានេះទេ"[14]។ ហេតុដូច្នេះ មេធាវីការពារក្តី ចង់បានឱ្យមានការបញ្ជាក់អះអាងថា ពួកគេ

---

[7] D188 កថា. ៣០-៣១។

[8] D268 កថា. ៨(ក)-(ខ)។

[9] D268 កថា. ៨(គ)។

[10] D268 កថា. ៨(ឃ)។

[11] D188/3 កថា. ៣។

[12] D188/3 កថា. ៤-៥។

[13] D188/3 កថា. ៧-៣២។

[14] D188/4 កថា. ៣។

អាចរក្សាសិទ្ធិរបស់ខ្លួនក្នុងការលើកបញ្ហានេះ នៅពេលសវនាបឋម ឬនៅដំណាក់កាលណាមួយផ្សេងទៀតដែលខ្លួនយល់ឃើញថាសមស្រប[15]។

ហេតុផលនៃសេចក្ដីសម្រេច

៦. សំណើសុំ ពាក់ព័ន្ធនឹងអង្គហេតុថ្មី ដែលត្រូវបានយកចិត្តទុកដាក់ដោយសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត នៅក្នុងអំឡុងពេលនៃកិច្ចស៊ើបសួររបស់ខ្លួន បន្ទាប់ពីបានទទួលដីកាសន្និដ្ឋានបញ្ជូនរឿងឱ្យស៊ើបសួររបស់ ក.ស.ព។ វិធាន ៥៥(៣) នៃវិធានផ្ទៃក្នុងតម្រូវថា នៅពេលដែល សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតរកឃើញមានអង្គហេតុថ្មី ខ្លួនត្រូវជូនព័ត៌មានអំពីអង្គហេតុថ្មីនេះទៅ ក.ស.ព ដែលមានសិទ្ធិធ្វើដីកាសន្និដ្ឋានបញ្ជូនរឿងឱ្យស៊ើបសួរបន្ថែម។ ធ្វើដូចនេះ ទើបកិច្ចស៊ើបសួរ អាចប្រព្រឹត្តទៅបានលើអង្គហេតុថ្មីនេះ។ នីតិវិធីនេះ ត្រូវបានអនុវត្តចំពោះករណីរៀបអាពាហ៍ពិពាហ៍ដោយបង្ខំ តាមរយៈដីកាបញ្ជូនរឿងទៅពិនិត្យរបស់សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត[16] និងដីកាសន្និដ្ឋានបញ្ជូនរឿងឱ្យស៊ើបសួរបន្ថែមរបស់ ក.ស.ព[17]។

៧. យោងតាមវិធាន ៥៥(១០) ដើមបណ្ដឹងរដ្ឋប្បវេណី អាចស្នើសុំសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតឱ្យចេញ "ដីកា ឬបំពេញកិច្ចស៊ើបសួរណាមួយដែលខ្លួនយល់ឃើញថាមានប្រយោជន៍ដល់កិច្ចស៊ើបសួរ"។ វិធាន ៥៥(១០) ផ្ដល់ឆន្ទានុសិទ្ធិទៅឱ្យភាគីពាក់ព័ន្ធនានា ក្នុងការកំណត់ពីខ្លឹមសារនៃសំណើសុំទាំងនេះ ចំណែកឯ សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតក៏មានឆន្ទានុសិទ្ធិដូចគ្នា ក្នុងការឆ្លើយតបវិញដែរ។ ទម្រង់នៃការឆ្លើយតបចំពោះសំណើសុំនីមួយៗ នឹងមានការប្រែប្រួល អាស្រ័យទៅលើប្រភេទនៃសំណើសុំ។ សម្រាប់ការចេញដីកានាពេលនេះ សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត យល់ឃើញថាសំណើសុំ មានលក្ខណៈច្បាស់លាស់ និងត្រឹមត្រូវគ្រប់គ្រាន់ដែលជួយដល់ការស្វែងរកការពិត[18]។

---

[15] D188/4 កថា. ៣។

[16] D146 ទំ. ២។

[17] D146/3, D146/4, D146/5។

[18] សូមអាន អ.វ.ត.ក, អ.ប.ជ ២៤, D164/4/13 *សាលដីកាលើបណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍ប្រឆាំងនឹងដីកាសម្រេចលើសំណើសុំស្វែងរកភស្តុតាងដោះបន្ទុកដែលមាននៅក្នុងឃ្លាំងផ្ទុកឯកសាររួម* ១៨ វិច្ឆិកា ២០០៩ កថា. ៤៤-៤៦។

៨. ក.ស.ព បានអះអាងថា សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតអាចស៊ើបសួរអំពីការចោទប្រកាន់អំពីការរៀបអាពាហ៍ពិពាហ៍ដោយបង្ខំមួយចំនួន ដូចបានលើកឡើងដោយ ក.ស.ព នៅក្នុងការឆ្លើយតបរបស់ខ្លួនចុះថ្ងៃទី ៣០ ខែមេសា ឆ្នាំ ២០០៩[19]។ បន្ទាប់មកទៀត ក.ស.ព បានបញ្ជាក់ថា សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត អាចស៊ើបអង្កេតលើអង្គហេតុបន្ថែមផ្សេងទៀតបានបើយល់ឃើញថាចាំបាច់ ដែលពាក់ព័ន្ធនឹងការរៀបអាពាហ៍ពិពាហ៍ និងទំនាក់ទំនងផ្លូវភេទដោយបង្ខំ គឺមានន័យថា ការរៀបអាពាហ៍ពិពាហ៍ដោយបង្ខំទូទាំងប្រទេសកម្ពុជា[20]។ ហេតុដូច្នេះ សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត យល់ឃើញថា មិនមានការចាំបាច់ក្នុងការឆ្លើយតបចំពោះអំណះអំណាងរបស់មេធាវីការពារក្តី ដែលថា ដីកាសន្និដ្ឋានបញ្ជូនរឿងឱ្យស៊ើបសួរបន្ថែមដំបូងរបស់ ក.ស.ព មានលក្ខណៈមិនច្បាស់លាស់ត្រង់ចំនុចនេះ ពីព្រោះវាស្នើឱ្យសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត ធ្វើការស៊ើបអង្កេតលើអង្គហេតុ ដែលអាចជួយកំណត់បានពីយុត្តាធិការ ឬទម្រង់នៃការទទួលខុសត្រូវ[21]។ អំណះអំណាងនេះ មិនត្រូវបានយកមកពិចារណាទេ ដោយសារតែដីកាសន្និដ្ឋានបញ្ជូនរឿងឱ្យស៊ើបសួរបន្ថែមបន្ទាប់មកទៀត បានស្នើឱ្យចៅក្រមស៊ើបអង្កេត ធ្វើការស៊ើបអង្កេតលើការរៀបអាពាហ៍ពិពាហ៍ដោយបង្ខំទូទាំងប្រទេសកម្ពុជា។

៩. សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត សូមរំលឹកថា ខ្លួនមិនជាប់កាតព្វកិច្ចជាមួយនឹងការកំណត់បទល្មើសដែលបានធ្វើឡើងដោយ ក.ស.ព ទេ[22]។ លើសពីនេះទៀត សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត ក៏មិនត្រូវបានតម្រូវឱ្យធ្វើការកំណត់បទល្មើសណាមួយនៃអង្គហេតុទាំងនេះទេ រហូតដល់ពេលចេញដីកាដំណោះស្រាយ[23]។ ហេតុដូច្នេះ នៅក្នុងដំណាក់កាលនេះ មិនចាំបាច់មានការវិភាគស្ថាពរទៅលើភស្តុតាងនៃអាពាហ៍ពិពាហ៍ដោយបង្ខំទេ។ សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត នឹងធ្វើការពិចារណាដោយ

---

[19] D164/3 កថា. ២-៥។

[20] D164/3 ដូចបានលើកឡើងទាក់ទិននឹងការកំណត់តាមលក្ខណៈច្បាប់ចំពោះបទឧក្រិដ្ឋប្រឆាំងនឹងមនុស្សជាតិនៃការរំលោភផ្លូវភេទ និងអំពើអមនុស្សធម៌ផ្សេងទៀត (D164/5 កថា. ៦)។

[21] D188/3 កថា. ៤-៥, យោងតាមការអះអាងរបស់ ក.ស.ព នៅក្នុង D146/3កថា. ៦។

[22] សូមអានសំណុំរឿង លេខ 001/18-07-2007-ECCC/OCIJ (អបជ ០២) D99/3/42*សាលដីកាលើបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ប្រឆាំងនឹងដីកាបញ្ជូនរឿងទៅជំនុំជម្រះ លើករណី កាំង ហ្គេក អ៊ាវ ហៅ ឌុច* ៥ ធ្នូ ២០០៨ 00249846-00249887, កថា. ៣៥-៣៩។ D198/1 *ដីកាសម្រេចលើសំណើសុំបំភ្លឺធ្វើឡើងដោយសហព្រះរាជអាជ្ញា* ២០ វិច្ឆិកា ២០០៩ 00403612-00403617 កថា. ១០។

[23] វិធានផ្ទៃក្នុង (វិ.៤) ១១ កញ្ញា ២០០៩ ត្រង់វិធាន ៦៧(២)។

ម៉ត់ចត់ ទៅលើអំណះអំណាងរបស់ភាគីនានាទាក់ទិននឹងភស្តុតាងនៃការរៀបអាពាហ៍ពិពាហ៍ដោយបង្ខំ នៅពេលគាត់តែងដីកាដំណោះស្រាយ។

១០. ទោះបីជាយ៉ាងណាក៏ដោយ សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត កត់សំគាល់ឃើញថា ការបកស្រាយដែលមានលក្ខណៈសមស្របអំពីធាតុផ្សំ នៃការរៀបអាពាហ៍ពិពាហ៍ដោយបង្ខំ គឺអាចដកស្រង់ចេញពីសាលដីកាលើបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍របស់តុលាការពិសេសសម្រាប់ សេរ៉ាឡេអូន នៅក្នុងរឿងក្តី *AFRC*[24] ។ គួរកត់សំគាល់ថា សេចក្តីសម្រេចនេះបានរកឃើញថា ភស្តុតាងនៃទំនាក់ទំនងផ្លូវភេទដោយបង្ខំ មិនចាំបាច់តម្រូវឱ្យមានទេ ទោះបីជា ការកើតមានឡើងនូវទំនាក់ទំនងផ្លូវភេទដោយបង្ខំ អាចជាភស្តុតាងបង្ហាញពីការរងរបួសរបស់ជនរងគ្រោះក៏ដោយ។

១១. ទោះបីជា សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត មិនអាចកំណត់ទុកជាមុន ថាតើ នៅក្នុងដីកាដំណោះស្រាយ អង្គហេតុត្រូវបានកំណត់ជាបទល្មើសយ៉ាងដូចម្តេចក៏ដោយ ក៏សហចៅក្រម សូមធ្វើការកត់សំគាល់ថា សាលដីកាលើបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ក្នុងរឿងក្តី *AFRC* បានសម្រេចថា អាពាហ៍ពិពាហ៍ដោយបង្ខំ អាចបង្កើតបានជាបទឧក្រិដ្ឋប្រឆាំងនឹងមនុស្សជាតិ ដោយសារវាជាអំពើអមនុស្សធម៌។ ដោយផ្អែកទៅលើអង្គហេតុ បទឧក្រិដ្ឋផ្សេងទៀត អាចមានការពាក់ព័ន្ធ ដូចជាករណី បទឧក្រិដ្ឋប្រឆាំងនឹងមនុស្សជាតិ ដោយសារការធ្វើឱ្យទៅជាទាសករ ការដាក់ក្នុងមន្ទីរឃុំឃាំង ការធ្វើទារុណកម្ម ឬការរំលោភផ្លូវភេទ។ បទឧក្រិដ្ឋស្ថិតនៅក្រោមមាត្រា ៦ នៃច្បាប់ អ.វ.ត.ក ក៏អាចមានការពាក់ព័ន្ធដែរ ដូចជាករណី ការធ្វើទារុណកម្ម ឬការធ្វើបាបដោយអមនុស្សធម៌ ការបង្កដោយចេតនាឱ្យមានរបួសធ្ងន់ធ្ងរ ឬធ្វើឱ្យមានការឈឺចាប់ដល់រាងកាយ ឬសុខភាព។ សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត កត់សំគាល់ឃើញថា មានអង្គហេតុនៅក្នុងសំណុំរឿង ដែលបង្ហាញថា ប្តីប្រពន្ធ ត្រូវបានគេបង្ខំឱ្យរួមដំណេកជាមួយគ្នា ដែលនេះអាចបង្កើតជាបទឧក្រិដ្ឋប្រឆាំងនឹងមនុស្សជាតិផងដែរ ព្រោះវាជាអំពើអមនុស្សធម៌មួយ ដោយសំអាងទៅលើការបង្ខំឱ្យមានគភ៌ ប្រសិនបើការវិភាគផ្លូវច្បាប់នៅក្នុងដីកាដំណោះស្រាយរកឃើញមានមូលដ្ឋានគ្រប់គ្រាន់សម្រាប់ការធ្វើសេចក្តីសន្និដ្ឋានបែបនេះ។

---

[24] សំណុំរឿងលេខ SCSL-2004-16-A, *Brima និងជនដទៃ។ ("សំណុំរឿង AFRC ")*,សាលដីកាលើបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ កថា. ១៩៦។

១២. ទាក់ទិននឹងឈ្មោះមនុស្សដែលស្នើឱ្យមានការស្ដាប់ចម្លើយ ដូចមាននៅក្នុងសំណើសុំ[25] និងសំណើសុំបន្ថែមនោះ[26] សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត កំពុងតែធ្វើការវាយតំលៃទៅលើភស្តុតាង ហើយនឹងធ្វើការស្ដាប់អ្នកចម្លើយអ្នកដែលមានឈ្មោះទាំងនេះ ប្រសិនបើចាំបាច់ ឬក៏ចេញដីកាបន្ថែម មុនពេលបញ្ចប់កិច្ចស៊ើបសួរ។

១៣. ទាក់ទិននឹងសំណើសុំឱ្យសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត ចាត់តាំងឱ្យបានត្រឹមត្រូវនូវអ្នកជំនាញដែលមានសមត្ថភាព ស្របតាមវិធាន ៣១(១)ពាក់ព័ន្ធនឹងការចោទប្រកាន់អំពីការរៀបអាពាហ៍ពិពាហ៍ដោយបង្ខំដែលស្ថិតនៅក្រោមយុត្តាធិការរបស់ អ.វ.ត.ក នោះ សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត មិនមើលឃើញថា ចាំបាច់សម្រាប់កិច្ចស៊ើបសួររបស់ខ្លួនទេ នៅដំណាក់កាលនេះ។

១៤. ទោះជាដូច្នេះក្ដី សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត មិនមានការជំទាស់ក្នុងការទទួលសារណារបស់អ្នកដែលមិនមែនជាភាគី ដូចមានចែងនៅក្នុងវិធាន ៣៣ នៃវិធានផ្ទៃក្នុងទេ។ ប្រសិនបើមានសារណាទាំងនេះ ត្រូវយោងទៅលើប្រភពដើមនៃការស្រាវជ្រាវរបស់ខ្លួន រួមមានឈ្មោះ ទីកន្លែងរបស់សាក្សីដែលបានសម្ភាសន៍ ព្រមទាំងផ្ដល់នូវការកត់ត្រានានាដែលបានធ្វើនាពេលនោះផងដែរ។ ដោយគិតពីកាលបរិច្ឆេទនៃការដាក់សំណើសុំបន្ថែម និងយោងតាមការប្រកាសជាសាធារណៈអំពីគោលបំណងបិទកិច្ចស៊ើបសួរនោះ សារណាទាំងនេះ គួរត្រូវដាក់ឱ្យបានមុនថ្ងៃទី ៣១ ខែធ្នូ ឆ្នាំ ២០០៩។

១៥. ទាក់ទិននឹងសំណើសុំចាត់តាំងអ្នកស៊ើបអង្កេតជាស្ត្រី និងអ្នកបកប្រែ ដែលទទួលបានការបណ្ដុះបណ្ដាលពីបញ្ហាយ៉េនឌ័រ ឱ្យធ្វើការស្ដាប់ចម្លើយពាក់ព័ន្ធនឹងការចោទប្រកាន់អំពីអាពាហ៍ពិពាហ៍ដោយបង្ខំ សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត ទទួលស្គាល់ពីភាពចាំបាច់នៃយល់ដឹងអំពីបញ្ហាយ៉េនឌ័រ នៅក្នុងករណីពាក់ព័ន្ធនឹងការផ្ដល់សក្ខីកម្មដែលមានទំនាក់ទំនងនឹងអំពើហិង្សាផ្លូវភេទ និងយ៉េនឌ័រ។ ទោះបីជា នាពេលបច្ចុប្បន្នបុគ្គលិករបស់ ក.ស.ច.ស មិនមានអ្នកស៊ើបអង្កេតជាស្ត្រីក៏ដោយ ក៏ ក.ស.ច.ស នឹងខិតខំបំពេញការងារនេះឱ្យបានប្រសើរបំផុត។

---

25 D188 កថា. ៣០-៣១។

26 D268 កថា.៨(ក)-(ខ)។

១៦. ទាក់ទិននឹងសំណើរបស់មេធាវីការពារក្តី អៀង ធីរិទ្ធ សុំឱ្យមានការបញ្ជាក់ថា ខ្លួនអាចលើកបញ្ហានេះនៅពេលសវនាការបឋមនោះ សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត សូមបញ្ជាក់ថា វិធានផ្ទៃក្នុង មិនអនុញ្ញាតឱ្យភាគីនានា ធ្វើការប្រកាសអំពីនីតិវិធីដែលត្រូវអនុវត្តនៅដំណាក់កាលជំនុំជម្រះទេ។

អាស្រ័យហេតុនេះ

១៧. **សម្រេចថា** សំណើសុំដែលបានធ្វើឡើងដោយដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីចុះថ្ងៃទី ៣០ ខែមិថុនា ឆ្នាំ ២០០៩ អាចទទួលយកបាន។

១៨. **សម្រេចទទួលយក** សំណើសុំឱ្យបំពេញកិច្ចស៊ើបសួរលើអាពាហ៍ពិពាហ៍ដោយបង្ខំ នៅទូទាំងប្រទេសកម្ពុជា។

១៩. **សម្រេចថា** ការកំណត់បទល្មើស នឹងត្រូវធ្វើឡើងនៅពេលចេញដីកាដំណោះស្រាយ បន្ទាប់ពីបានវាយតំលៃលើភស្តុតាងរួចហើយ។

២០. **បញ្ជាក់ថា** ការវាយតំលៃលើបញ្ជីឈ្មោះមនុស្សសម្រាប់ធ្វើការស្តាប់ចម្លើយ គឺកំពុងតែបន្តធ្វើ និងក្នុងករណីចាំបាច់ ដីកានឹងអាចចេញបន្ថែមនៅពេលបិទកិច្ចស៊ើបសួរ។

ធ្វើនៅរាជធានីភ្នំពេញ ថ្ងៃទី ១៨ ខែ ធ្នូ ឆ្នាំ ២០០៩

សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត

Marcel LEMONDE

យូ ប៊ុនឡេង